

Plan mot diskriminering och kränkande behandling

Frejagymnasiet

Läsåret 2018/2019

Författare: Eva Torgersson

Datum: 2018-11-20

Innehållsförteckning

1. Grunduppgifter	3
2. Förebyggande och främjande arbete	4
3. Kartläggning	5
4. Utvärdering och uppföljning	5
5. Åtgärder vid misstanke om diskriminering eller kränkande behandling	7
6. Utvärdering av förra årets plan	7
7. Aktuella bestämmelser och definitioner	8

Bilaga: Kortfattad version av Frejagymnasiets plan mot diskriminering och kränkande behandling

1. Grunduppgifter

Frejagymnasiet är Mölndals stads gymnasiesärskola, som omfattar både det individuella programmet och nationella program.

Ansvarig rektor: Eva Torgerson

Vår vision: Unika utbildningar för unika ungdomar

Mål för vårt likabehandlingsarbete: På Frejagymnasiet ska ingen elev bli diskriminerad, trakasserad eller utsatt för repressalier eller kränkande behandling/bemötande.

Frejagymnasiet ska i sin verksamhet genomsyras av ett demokratiskt förhållningssätt. Alla, såväl elever som personal, ska känna sig trygga, respekterade och delaktiga i verksamheten, för att därigenom skapa ett öppet arbetsklimat där var och en stimuleras till att växa som människa. Alla, oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning, könsöverskridande identitet eller uttryck, ålder eller funktionsnedsättning ska känna, att de har samma rättigheter och skyldigheter i skolan.

Elever med behov av särskilt stöd i skolan ska få den hjälp de behöver.

Alla ska ges möjlighet att uttrycka sin åsikt inom värdegrundens ram.

Skolan ska uppmuntra mångfald och variation i fråga om åsikter och åskådningar.

Elevernas delaktighet (sker via/genom): Klassråd, utvecklingssamtal samt daglig kontakt med mentor, lärare och assistenter.

Personalens delaktighet: Planen mot diskriminering och kränkande behandling tas upp med all personal på APT den 28 nov 2018 och fastställs på APT den 16 januari 2019. Den har också bearbetats tillsammans med EHT den 14 nov 2018.

Förankring av planen: Planen ska efter revidering tas upp med samtliga elever på klassråd och den ska också finnas tillgänglig på Frejagymnasiets hemsida.

2. Förebyggande och främjande arbete

- Enligt diskrimineringslagen och skollagen är det skolans skyldighet att undersöka om det finns risker för diskriminering eller repressalier, om det finns andra hinder för enskildas rättigheter och möjligheter i verksamheten samt att kartlägga risker för kränkningar.
- Skolan ska analysera orsaker till upptäckta risker och hinder.
- Skolan ska vidta de förebyggande och främjande åtgärder som kan krävas.
- Skolan ska följa upp och utvärdera detta arbete.

Alla som arbetar på Frejagymnasiet ska visa respekt för den enskilda individen och i det vardagliga arbetet utgå från ett demokratiskt förhållningssätt. Vidare ska alla aktivt motverka trakasserier förtryck och repressalier av individer och grupper, samt arbeta för att kränkningar aldrig ska förekomma. Varje incident av kränkande behandling ska resultera i en reaktion från de vuxna i skolan.

Det långsiktiga arbetet ska präglas av pedagogik och metoder som är anpassade till elevens förutsättningar.

Rektor ansvarar för att planens innehåll är känt bland personal och elever och att den förankras i arbetet på skolan genom bl a arbetsplatsträffar, klassråd och elevhälsoarbetet på skolan. Planen ska också utvärderas regelbundet och revideras vid behov. Ansvaret omfattar årlig information till elever och föräldrar om lagen mot diskriminering och annan kränkande behandling. Planen publiceras på skolans webbplats.

Arbetsgången vid upptäckt av kränkande behandling ska vara känd bland elever och personal. Skolans elevhälsosteam arbetar både i akuta situationer och konsultativt. Rektor leder elevhälsosteamets arbete. Elevhälsosteamet samarbetar med lärare och mentorer för att fånga upp elever som utsätts för eller utsätter skolkamrater för diskriminering eller kränkande behandling

Skolans värdegrundsarbete syftar till att förankra respekten för alla människors lika värde samt att utveckla en skolmiljö där alla barn och elever känner sig trygga och utvecklas utifrån sina egna förutsättningar. Det kan till exempel handla om:

- att ge pojkar och flickor lika stort inflytande och utrymme i verksamheten (kön).
- att skapa förutsättningar så att alla kan delta på friluftsdagen eller skolresan oavsett funktionsnedsättning (funktionsnedsättning).
- att diskutera normer för klädsel och andra personliga uttryck (könsidentitet eller uttryck).
- att belysa rasismens historia i undervisningen (etnicitet).
- att använda böcker som belyser olika typer av familjebildningar (sexuell läggning).
- att hålla skolavslutningar och andra tillställningar i icke-konfessionella lokaler (religion eller annan trosuppfattning).
- diskutera status och makt kopplat till ålder med barn och elever (ålder).

- att tillsammans i arbetslagen diskutera hur normer och föreställningar kring de olika diskrimineringsgrunderna kommer till uttryck i den egna undervisningen (samtliga diskrimineringsgrunder).

3. Kartläggning

Det är viktigt att man inom denna skolform har ett arbetssätt som innebär att man reagerar omedelbart om man upptäcker att någon av eleverna är utsatta på något sätt. En av konsekvenserna av funktionsnedsättningen utvecklingsstörning kan vara att man har svårt att generalisera och att se konsekvenserna av sitt agerande. Detta innebär att man kan ha svårt att se att ett beteende i en situation kan jämföras med en annan liknande situation. Man behöver därför klargöra regler och gränser i varje enskilt fall. Så småningom kan erfarenheter hjälpa till för att man ska jämföra tidigare upplevelser och förstå sammanhang.

Konsekvenserna av vissa funktionsnedsättningar inom autismspektrat kan också innebära att man har svårt att göra en spegling av sina egna känslor och upplevelser och överföra dem på någon annan. Det innebär att man kan ha svårt att förstå hur ens eget beteende kan påverka känslor hos någon annan. Även detta kräver eftertanke för hur man skapar förutsättningar för att ingen ska känna sig utsatt. Detta bör på olika sätt påverka innehållet och pedagogik/metoder som används i undervisningen.

Kartläggningsmetoder:

- Utvecklingssamtal 1 gång/termin
- En ny elevenkät ska tas fram inför revidering av planen vt-19. Eleverna får besvara frågor rörande bl.a. undervisning, bemötande, inflytande, arbetsmiljö och mobbning. Utformningen av enkäten ska anpassas till elevens förutsättningar att förstå sammanhang, och genomförandet kan se olika ut för enskilda elever eller elevgrupper.
- Hälsosamtal
- Elevhälsofrågor stående punkt på arbetslagsmötena
- Enkät ställd till vårdnadshavare vt-19
- Regelbundna EHT-möten (rektor, elevhälsa, mentor)
- Klassråd

4. Utvärdering och uppföljning

Plan för kommande läsår 2018/2019

Tre mål för det förebyggande arbetet har fastställts utifrån kartläggning och analys av resultat.

Mål 1: Alla elever och vårdnadshavare till elever på Frejagymnasiet, ska vara väl informerade om vår ”Plan mot diskriminering och kränkande behandling”. Planen ska också vara lätt att nå på vår hemsida.

Insats: Information ska ske vid informationsträff, för elever och vårdnadshavare, inför att elev ska börja på gymnasiet samt vid föräldramöten under läsåret.

Ansvarig: Rektor

Datum: ht 2018

Mål 2: Eleverna på Frejagymnasiet ska förstå och (i möjligaste mån) se konsekvenser av sitt handlande, så att diskriminering, kränkande behandling eller mobbing inte förekommer.

Insats: Förklara, konkretisera, bearbeta och diskutera vad diskriminering och kränkande behandling innebär. Detta ligger som delar i olika ämnen/ämnesområden. Vara vaksam över och direkt ta itu med händelser och beteenden som kan förekomma och på ett pedagogiskt sätt samtala med vederbörande, enskilt eller i grupp.

Ansvarig: Undervisande lärare samt alla vuxna som arbetar på skolan

Datum: Detta förekommer fortlöpande under läsåret 18/19

Mål 3: Arbeta med hälsofrämjande åtgärder för att alla, elever och personal, ska uppnå en god hälsa, välmående, trivsel och prestationsförmåga.

Insats: Elevhälsoteamets kompetenser ska tillvaratas. Skolsköterska, kurator och skolpsykolog ska bli väl kända bland våra elever och aktivt delta i skoldagen/involveras i skolarbetet.

Ökade kunskaper om hälsofrämjande arbete för all personal.

Elevhälsan tillsammans med rektor arbetar fortlöpande med att följa upp arbetet med planen mot diskriminering och kränkande behandling.

Ansvarig: Rektor och elevhälsoteam

Datum: Start under ht-18

5. Åtgärder vid misstanke om diskriminering eller kränkande behandling

Elevens rektor ansvarar genom sin utredningsskyldighet för att nedanstående punkter genomförs. Kontaktperson för elev utses enligt elevens önskemål snarast. Kontaktpersonen ska erbjuda samtal och dokumentera dessa.

Akuta åtgärder

Den (elev eller personal) som får kännedom om att elev utsatts för diskriminering eller annan kränkande behandling ska snarast ta kontakt med rektor eller annan personal som eleven har förtroende för.

Rektor, på delegation, kallar utifrån situation berörda parter så att en utredning av händelsen kan komma till stånd.

Utredningen ska innehålla följande punkter:

- Händelseförlopp
- Åtgärder för att förhindra fortsatt diskriminering eller annan kränkande behandling
- Uppföljning av genomförda åtgärder
- Kontaktperson för elev utses

Berörda vårdnadshavare informeras i de fall eleven/eleverna är omyndiga.

Bedömning görs huruvida anmälan till Individ- och familjeomsorg (Verksamhetsområde IFO) och/eller polis ska ske.

Dokumentation innehållande samtliga åtgärder och beslut om datum för uppföljning ska ske på särskild blankett som diarieförs och arkiveras. Kränkningen ska anmälas till verksamhetschefen.

Verksamhetschefen utreder kännedom om kränkningar personal – elev.

6. Utvärdering av förra årets plan

Utvärdering av planen mot diskriminering och kränkande behandling genomförs under vårterminen av arbetslagen och elevhälsoteamet. Via klassråd och elevenkät på våren sammanställs elevernas synpunkter på planen.

Ny plan fastställs vid sista APT före sommarlovet.

7. Aktuella bestämmelser och definitioner

Diskrimineringslagen (2008:567)

Lagen har till ändamål att främja barns och elevers rättigheter samt att motverka diskriminering på grund av kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning, funktionsnedsättning eller ålder. Lagen har också till ändamål att motverka annan kränkande behandling.

Denna lag tillämpas på utbildning som avses i skollagen (2010:800).

Skollagen (2010:800)

Skollagen (2010:800) har ytterligare skärpt kraven på skolan, på personalen och på rektor. Av lagen framgår bland annat att en årlig plan, med utgångspunkt från föregående års arbete ska tas fram.

Av lagen följer även att lärare eller annan personal som får kännedom om att elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling är skyldig att meddela detta till rektor. Rektor i sin tur är skyldig att anmäla detta till skolans huvudman, varefter rektor är skyldig att skyndsamt utreda detta. Detta gäller även kränkningar mellan elever.

Om huvudmannen inte kan visa att kränkning eller repressalier inte förekommit kan huvudmannen bli skadeståndsansvarig.

FN:s barnkonvention

I artikel 36 lyfter man fram att barnen ska skyddas mot alla former av utnyttjande som kan skada barnet. I artikel 2 fastslås barnets rätt att inte bli diskriminerat, och i artikel 19 klargörs att staten har en skyldighet att skydda barnet mot alla former av fysiskt, psykiskt våld, sexuella övergrepp och andra former av vanvård.

Skolverkets allmänna råd och skolans likabehandlingsarbete

- I likabehandlingsplanen ska det tydligt framgå att skolledningen tar avstånd från alla former av diskriminering och att skolledningen har ansvaret för arbetet med detta.
- Det är viktigt att eleverna görs delaktiga i arbetet med ordningsregler och likabehandlingsplan vilket skapar ett gott klimat och delaktighet.
- Även föräldrarna ska göras delaktiga i arbetet. Samarbete och dialog med föräldrar är viktigt i så väl förebyggande som återgårdande arbete.
- Det är viktigt med ett förebyggande arbete mot diskriminering, till exempel genom att försöka upptäcka elevernas språk, jargonger och attityder mot varandra och visa att det är vi vuxna som sätter gränserna.
- Skolan har skyldighet att utreda diskriminering och skyndsamt meddela vårdnadshavare.

- Dokumentationen är ett viktigt stöd i arbete för att följa upp åtgärder och eventuellt förändra dem eller sätta in nya. Den är också en rättssäkerhetsfråga, eftersom den ger berörda barn och vårdnadshavare insyn. Finns behov ska åtgärdsprogram upprättas.
- Det ska också framgå vilka åtgärder skolan använder för att komma till rätta med diskriminering av olika slag.

Definitioner

Direkt diskriminering:

innebär att en elev missgynnas genom att behandlas sämre än en annan elev behandlas, har behandlats eller skulle ha behandlats i en jämförbar situation, om det har samband med elevens kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder.

Exempel: En elev nekas att vara med i en tävling på grund av att han eller hon är tjej eller kille.

Indirekt diskriminering:

innebär att en elev missgynnas genom tillämpning av en bestämmelse, ett kriterium eller ett förfaringssätt som framstår som neutralt men som i praktiken missgynnar personer med visst kön, viss könsöverskridande identitet eller uttryck, viss etnisk tillhörighet, viss religion eller annan trosuppfattning, viss funktionsnedsättning viss sexuell läggning eller viss ålder. Detta gäller dock inte om bestämmelsen, kriteriet eller förfaringssättet har ett berättigat syfte och de medel som används är lämpliga och nödvändiga för att uppnå syftet.

Exempel: En lärare betonar ensidigt den ena eller andra redovisningsformen i undervisningen som innebär att elever med funktionsnedsättning inte får tillfälle att redovisa sina kunskaper fullt ut.

Bristande tillgänglighet:

Att en person med en funktionsnedsättning missgynnas genom att sådana åtgärder för tillgänglighet inte har vidtagits för att den personen ska komma i en jämförbar situation med personer utan denna funktionsnedsättning som är skäligen utifrån krav på tillgänglighet i lag och annan författning, och med hänsyn till de ekonomiska och praktiska förutsättningarna, varaktigheten och omfattningen av förhållandet eller kontakten mellan verksamhetsutövaren och den enskilde, samt andra omständigheter av betydelse.

Exempel: Att en elev inte ges de hjälpmedel som den behöver eller att matsalen är belägen på en plats som förhindrar att samtliga elever ges tillgång till den.

Trakasserier:

Trakasserier innebär ett uppträdande/agerande som kränker en elevs värdighet och som har samband med kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder.

Exempel: En elev yttrar sig nedlåtande om en annan elev kopplat till hans eller hennes religiösa rutiner.

Sexuella trakasserier:

Innebär ett uppträdande/agerande av sexuell natur som kränker en elevs värdighet.

Exempel: En elev yttrar sig nedlåtande om en annan elev kopplat till sexuella anspelningar.

Instruktioner att diskriminera:

En person i ledande ställning får inte ge order eller instruera om att någon elev ska diskrimineras.

Exempel: En lärare antyder vid överlämning av en kurs till en annan lärare att en elev som skulle behöva särskilt stöd inte bör ges särskilt stöd med hänvisning att eleven inte tagit emot stödet tidigare.

Repressalier:

Personalen får inte utsätta en elev för straff eller annan form av negativ behandling på grund av att eleven eller vårdnadshavaren har anmält skolan för diskriminering eller påtalat förekomsten av trakasserier eller kränkande behandling. Det gäller även när en elev, exempelvis som vittne, medverkar i en utredning som rör diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling.

Kränkande behandling

Avser ett uppträdande/agerande som kränker en elevs värdighet, men som inte har samband med diskrimineringsgrunderna ovan. En kränkning kan äga rum vid enstaka tillfällen eller vara systematiska och återkommande.

Exempel: en grupp elever sprider nedsättande rykten, förlöjligar eller fryser ute andra elever. Kränkningar kan också ske genom e-postmeddelanden, SMS eller liknande. Det kan även vara att man blir retad för hur man ser ut, att man är blyg eller anses annorlunda.

Diskrimineringsgrunder

- **Kön:** Kvinna eller man. Även transsexuella personer omfattas av diskrimineringsgrunden.

- **Könsöverskridande identitet eller uttryck:** någon identifierar sig som kvinna eller man eller ger uttryck för att tillhöra ett annat kön genom sin klädsel eller annat uttrycksmedel.
- **Etnisk tillhörighet:** tillhörighet till en grupp av personer som har samma nationella eller etniska ursprung eller hudfärg.
- **Religion/annan trosuppfattning:** livsstilsingripande tro på en högre icke världslig makt eller en gud, exempelvis islam eller kristendom (religion), buddism, eller avsaknad av tro på en sådan högre makt eller gud, ateism (annan trosuppfattning).
- **Funktionsnedsättning:** varaktiga fysiska, psykiska eller begåvningsmässiga begränsningar av en persons funktionsförmåga som till följd av en skada eller en sjukdom fanns vid födseln, har uppstått därefter eller kan förväntas uppstå.
- **Sexuell läggning:** homosexuell, bisexuell eller heterosexuell läggning.
- **Ålder:** uppnådd levnadslängd.

Bilaga

Kortfattad version av Frejagymnasiets plan mot diskriminering och kränkande behandling

Skolan har en plan för att alla elever och personal ska behandla varandra lika. Det betyder att ingen ska diskriminera eller kränka någon annan.

Alla ska känna sig trygga, respekterade och delaktiga i verksamheten. Alla ska känna att de har samma rättigheter och skyldigheter i skolan.

Vad betyder diskriminering? Det är om man kränker en person eller grupp för deras

- kön eller könsöverskridande identitet eller uttryck, t ex att killar eller tjejer får olika fördelar bara för att de är just killar eller tjejer
- etniska tillhörigheter, att man hör till en speciell folkgrupp
- religion, t ex vilken gud man tror på
- sexuella läggningar, t ex för att någon är homo- eller bisexuell
- funktionsnedsättning, att någon har begränsad fysisk, psykisk eller begåvningsmässig funktionsförmåga
- ålder, t ex att någon är gammal

Vad betyder kränkning? Det är

- om man slår någon, knuffar eller tafsar
- om man hotar någon eller kallar någon för dumma eller elaka saker
- om man sprider rykten eller fryser ut någon
- om man skriver dumma eller elaka saker om någon eller skickar dumma eller elaka bilder

Skolan arbetar förebyggande för att alla ska känna sig trygga och respekterade. Om något händer dig ska du berätta det för någon personal.

Om skolan får veta att någon känner sig diskriminerad eller kränkt startar rektor en utredning. Det betyder att vi pratar med de som är inblandade. Vi bestämmer vad som ska göras för att det inte ska hända igen. Elevhälsoteamet kan hjälpa till om det behövs.